

HANDLEIDING PARTICIPATIE

Ik heb een (ver)bouwplan, wil iets slopen, kappen of aanleggen. Hoe betrek ik de omgeving?

Volg het stappenplan met praktische tips

INHOUD

STAP 0	5
STAP 1	7
STAP 2	9
STAP 3	19
STAP 4	27

PARTICIPATIE HANDLEIDING

Gaat u bouwen, verbouwen, slopen, kappen, iets aanleggen of op een andere manier de omgeving veranderen? Dan vinden wij het in de gemeente Barneveld belangrijk om rekening te houden met de omgeving. Zoals de buren of anderen die te maken krijgen met uw plan. Wat hierin van u verwacht wordt, hangt af van uw plan en de gevolgen ervan voor de omgeving. Hoe groter de gevolgen, hoe meer u de omgeving moet betrekken. In deze handleiding leest u wat dat voor u als initiatiefnemer betekent.

Als initiatiefnemer bent u zelf verantwoordelijk voor het betrekken van de omgeving bij uw plan.

U heeft altijd contact met de omgeving

Of u nu een particulier bent met een klein plan of een projectontwikkelaar met een groot plan, of uw plan nu wel of geen vergunning nodig heeft, betrek altijd de omgeving erbij. Het levert begrip op en uw plan kan er beter van worden. Betrek de omgeving bovendien op tijd. Dat voorkomt vertraging. U bent vrij om te kiezen hoe u de omgeving betreft, waarbij wij u wel vragen het participatiebeleid van de gemeente Barneveld te volgen. Dat doet u door de volgende stappen te volgen:

STAP 0 | VOORWAARDEN CHECK

Check de volgende zaken voordat u begint:

- Heeft u een omgevingsvergunning nodig? Kijk hiervoor op de website: www.barneveld.nl/belastingen-en-vergunningen/verbouwen-of-slopen.
- Wanneer de Omgevingswet van kracht is: heeft u een participatieverplichting? Kijk in deze lijst of de participatieverplichting ook voor uw plan geldt: www.barneveld.nl/participatie/participatieplicht.

Heeft u beide hokjes aangekruist? Laat dan in de vergunningaanvraag zien hoe u de omgeving betrokken heeft.

Heeft u de omgeving onvoldoende betrokken, dan kan de gemeente u alsnog vragen dat te doen. Betrek uw omgeving daarom op tijd. Volg daarvoor de stappen uit deze handleiding. Geef bij de vergunningaanvraag aan wie u betrokken heeft, hoe u dat gedaan heeft en wat u heeft gedaan met hun inbreng.

Heeft u één of geen van beide hokjes aangekruist? Dan geldt nog steeds dat wij u vragen rekening te houden met de omgeving. Volg hiervoor de stappen uit deze handleiding.

In deze handleiding spreken we over het goede gesprek. Hiermee wordt bedoeld dat u contact opneemt met de belanghebbenden. Dat kan in de vorm van een gesprek. Maar er zijn ook andere manieren om dat te doen, bijvoorbeeld via een brief.

In deze inspiratiegids spreken we vaak over belanghebbenden. Dit zijn personen of rechtspersonen (stichtingen, verenigingen e.d.) die een rechtstreeks betrokken belang hebben bij uw initiatief of daarvan gevolgen ondervinden. Deze moet u in elk geval betrekken. U kunt ook andere geïnteresseerden betrekken, die geen rechtstreeks belang hebben, maar uw plan wellicht wel beter kunnen maken.

STAP 1 | RANDVOORWAARDEN VOOR HET GOEDE GESPREK

Zorg als initiatiefnemer voor de volgende randvoorwaarden:

Tijd: Is er tijd om bewoners te betrekken bij of te informeren over uw plan? In de regel geldt dat hoe meer invloed een plan heeft op de omgeving (qua gebruik / bouwmassa / ingreep in de fysieke leefomgeving), hoe meer tijd de participatie kost.

Capaciteit en middelen: het betrekken van bewoners kost uren en afhankelijk van de vorm en middelen ook geld.

Creatieve ruimte: wat ligt er al vast en hoeveel ruimte is er voor de bewoners om mee te denken met het initiatief? Zorg dat dit vooraf duidelijk is.

Meerwaarde: zorg dat het doel van de participatie duidelijk is en zorg ervoor dat iedereen kan begrijpen waarover het gaat.

Veiligheid: hoe zorgt u ervoor dat belanghebbenden hun stem durven te laten horen, ook als ze het niet eens zijn met uw plan. En dat alle belanghebbenden tot hun recht komen en geen ruzie gaan maken. Soms kan een onafhankelijke voorzitter of buurtbemiddeling daarbij helpen.

*Over het algemeen geldt:
hoe meer invloed uw plan
heeft op de omgeving,
hoe meer u de omgeving
moet betrekken.*

STAP 2 | HET GESPREKSKADER

Bedenk wat uw plan voor de omgeving betekent, wie u betreft en op welke participatietrede. Doe dit voordat u met uw plan begint. En voordat u een melding doet of een vergunning aanvraagt. Het beantwoorden van de volgende vragen helpt u om het contact met de omgeving goed voor te bereiden:

- Wat gaat u doen of maken?
- Wat merken anderen daarvan?
- Wie merken dat? Deze personen of organisaties betreft u bij uw plan. U betreft de mensen die mogelijk last of plezier van uw plan hebben. Bij grote bouwplannen kijkt u verder dan de burens. Denk aan alle personen of organisaties in de buurt die te maken krijgen met uw plan. Zoals andere mensen uit de wijk, scholen, kerken, verenigingen of winkels en andere bedrijven. Maar denk ook aan belangenorganisaties, zoals dorpsraden, wijkplatforms, natuurorganisaties zoals IVN Barneveld en stichting natuurgetrouw, de jongerenraad, ouderen- en gehandicaptenorganisaties zoals MEE en Welzijn Barneveld.
- Wanneer merken zij dat?
- Hoelang en wanneer betreft u uw omgeving bij uw plan?

- Hoe betreft u de omgeving bij uw plan?
De manier waarop dit uitvoert mag u zelf kiezen. Kijk in de **Inspiratiegids** voor ideeën: www.barneveld.nl/participatie/inspiratiegids.
- Welke rol heeft de omgeving bij uw plan? Het is belangrijk om hier duidelijk over te zijn. Vertel de omgeving of u hen laat:

1. **weten** dat u een plan heeft (**Meeweten | Informeren**)
2. **meedenken** over uw plan (**Meedenken | Raadplegen**)
3. **meewerken** aan uw plan (**Meewerken | Adviseren**)
4. **meebeslissen** over uw plan (**Meebepalen | Co-creatie**)

De inspiratiegids

Bepaal de rol van de omgeving (participatietrede) met de participatiemeter.

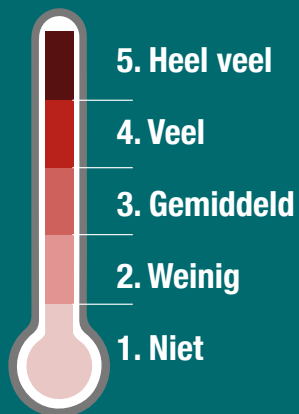

Hier ziet u de **Participatiemeter**. U vult deze zo in:

- De eerste 4 kolommen geven thema's aan (algemeen belang, media/politieke aandacht, impact op mens en leefomgeving, kring van belanghebbenden). Geef hier per thema aan welke score uw plan heeft op dat thema (1, 2, 3, 4 of 5).
- Tel de scores van de 4 thema's bij elkaar op en deel het totaal door 4 (zie ook het rekenvoorbeeld in Afbeelding 3). Dit is uw eindscore.
- Kijk in de laatste kolom op welk niveau uw eindscore uitkomt: meeweten (1), meedenken(2), meewerken(3) of meebepalen(4). De uitkomst is het participatieadvies van de gemeente Barneveld: het niveau waarop u uw omgeving moet betrekken bij uw plan. Hoe u dat doet mag u zelf kiezen. Volg wel altijd de stappen uit deze handleiding en kijk in de inspiratiegids voor ideeën.

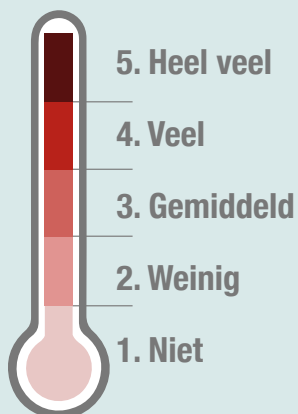
Algemeen belang

In hoeverre voorziet uw initiatief in algemene maatschappelijke (dus niet individuele) behoeften?

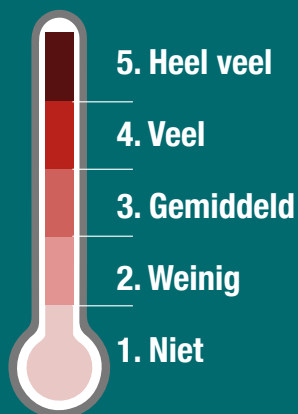
Media/politieke aandacht

Verwacht u veel media/politieke aandacht?

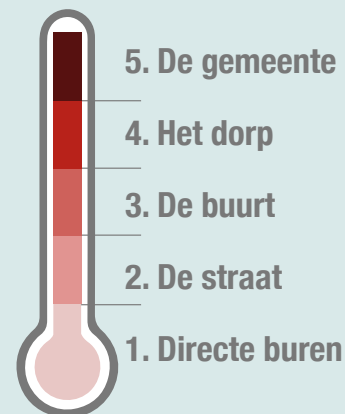
Impact op mens en leefomgeving

Hoeveel impact heeft uw initiatief op inwoners en omgeving? Zowel ruimtelijk effecten als effecten op de leefbaarheid.

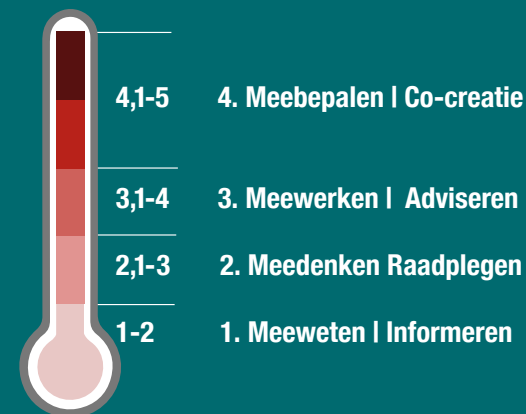
Kring van belanghebbende

Wie ondervinden er gevolgen van het initiatief?

Participatieladder

Wat is de rol van de deelnemers per trede en wat is het doel is van Het goede gesprek ?

REKENVOORBEELD

PARTICIPATIE THERMOMETER

Algemeen belang → 4

Media/politieke aandacht → 3

Impact op mens en leefomgeving → 2

Kring van belanghebbende → 3

$$4 + 3 + 2 + 3 = 12$$

$$12 : 4 = 3$$

De score bepaalt de best passende participatietrede voor Het goede gesprek

4,1-5	→	4. MEEBEPALEN CO-CREATIE	☐
3,1-4	→	3. MEEWERKEN ADVISEREN	☐
2,1-3	→	2. MEEDENKEN RAADPLEGEN	→ ☒
1-2	→	1. MEEWETEN INFORMEREN	☐

Tips

- Heeft u nog vragen over de participatie of heeft u een (complexe) vergunningaanvraag? Zo ja, bespreek uw plan en aanpak om de omgeving te betrekken met de gemeente.
- Betrek de omgeving zo vroeg mogelijk. Hoe hoger de score op de participatiemeter, hoe eerder u de omgeving betreft. Daarnaast raden wij u aan om zo snel mogelijk uw plan te delen de gemeente. Wij kunnen dan verkennen of uw initiatief wenselijk en kansrijk is. Hiervoor kunt u een vooronderzoek indienen via het formulier dat op de website staat: www.barneveld.nl/belastingen-en-vergunningen/vooronderzoek-verbouwen-aanvragen.
- Gebruik de inspiratiegids: www.barneveld.nl/participatie/inspiratiegids. Hierin staan per participatieniveau verschillende manieren waarop u het goede gesprek met de omgeving kunt voeren.

STAP 3 | HET GOEDE GESPREK MET DE OMGEVING

Hoe u de omgeving betreft, hangt af van uw plan.

Kleine plannen (participatie thermometer score 1-1,9)

Hieronder valt bijvoorbeeld het plaatsen van een dakkapel of het bouwen van een schuur. Bij kleine plannen is het voldoende om uw buren op tijd te laten weten wat uw (ver)bouwplan is. Vertel ze:

Wat uw plan is.

- + Wanneer u het gaat uitvoeren.
- + Welke activiteiten zij op welk moment kunnen verwachten.
- + Welke overlast ze daarbij kunnen ervaren.
- + Hoe ze u kunnen bereiken bij overlast en vragen.

In de inspiratiegids (www.barneveld.nl/participatie/inspiratiegids) vindt u een voorbeeldbrief en bouwplanning die u kunt gebruiken om uw buren te informeren.

Laat de buren ook weten wanneer u klaar bent met uw (ver)bouwing. En bedank ze voor hun begrip.

Grote plannen (participatie thermometer score 2-5)

Bij grote plannen, zoals het bouwen van nieuwe woningen of de aanleg van een zonnepark, betreft u ook de omgeving bij het maken van uw plan. Dat gaat verder dan informeren. U laat de omgeving meedenken, meewerken of meebeslissen. Dat kan bijvoorbeeld via een meedenkavond, een klankbordgroep of een werkgroep. In de Inspiratiegids vindt u nog meer ideeën. (www.barneveld.nl/participatie/inspiratiegids). Leg het contact met de omgeving en de resultaten vast. Deel dit met alle betrokkenen. Laat zien wat u met hun inbreng heeft gedaan.

a. De uitnodiging aan belanghebbenden

Tip

- Denk na over welke manier van contact aansluit bij de mensen die u moet betrekken. En is dat digitaal of fysiek?
 - Benadert u vooral jongeren? Dan doet u er slim aan om digitale kanalen te gebruiken.
 - Zijn de deelnemers ouderen? Zij ontvangen misschien liever een folder in hun brievenbus, of lezen een advertentie in de krant. Het inzetten van sociale media ligt dan minder voor de hand.
 - Betreft u werkende ouders? Dan is het slim om contactmomenten in de avond te houden en te starten na bedtijd van de kinderen. Of houdt de contactmomenten digitaal zodat er geen oppas geregeld hoeft te worden.
 - Zijn er juist veel ondernemers bij het project betrokken? Plan de contactmomenten dan na werktijd. Digitaal is voor veel ondernemers ook een goede en snelle uitkomst.

b. Het gesprek

We noemen dit een gesprek, maar er zijn heel veel verschillende manieren waarop u de omgeving kunt betrekken. Het is belangrijk om aan de omgeving te vragen naar de belangen, bezwaren, zorgen of ideeën en daarnaast ook te zoeken naar het gezamenlijke belang. Zorg dat iedereen zich welkom voelt, houd bijvoorbeeld ook rekening met de locatie voor

minder validen of met de taal voor mensen met een allochtone achtergrond.

Tips:

- **Investeer in een goede relatie met de omgeving**

De volgende Barneveldse waarden helpen u het contact met de omgeving goed te (onder)houden:

- *Gastvrij*: Iedereen is welkom, want iedereen is een expert van zijn of haar leefomgeving. Blijf met elkaar in gesprek, ook als de meningen verschillen. Ook mensen die moeite hebben met het plan of normaal gesproken niet zo snel hun mening laten horen, moeten zich welkom voelen.
- *Ondernemend*: toon initiatief. Vraag tips aan de omgeving, mogelijk hebben zij al ervaring met een vergelijkbaar plan.
- *Betrouwbaar*: geef duidelijke kaders voor het gesprek met de omgeving. Communiceer duidelijk en helder.
- *Verbindend*: betrek de omgeving vroegtijdig en zorg dat u bereikbaar bent voor vragen. Luister en wees nieuwsgierig naar wat de ander u vertelt. Maak bijvoorbeeld een whatsappgroep waarin u de burens op de hoogte houdt.
- *Wendbaar*: sta open voor suggesties of hulp. Het kan zo maar zijn dat uw plan er beter van wordt.

- **Wees duidelijk in het contact wat de omwonenden kunnen verwachten van het gesprek.**

- Maak het een aantrekkelijk en leuk gesprek, gebruik afbeeldingen, tekeningen of foto's en maak het concreet.

- Als de omgeving een idee heeft hoe uw plan er straks uit komt te zien, kunnen ze er makkelijker over meepraten.

- **Moet iedereen het eens zijn met mijn plan?**

Nee, dat is niet altijd mogelijk. Verschillende wensen zijn soms gewoon niet goed samen te brengen. De gemeente is er om uiteindelijk een afweging te maken tussen de verschillende belangen, de regels en beleidsdoelen van de gemeente. U blijft als initiatiefnemer verantwoordelijk om de omgeving op tijd te betrekken. En om de omgeving en de gemeente te laten zien op welke punten u uw plan wel en niet heeft aangepast

- **Sta open voor suggesties en vraag door. Deze suggesties kunnen hierbij helpen:**

- **NIVEA**: Niet Invullen Voor Een Ander. Vul niet zelf in wat de ander vindt, denkt of wil zeggen. Als iets onduidelijk is stel vragen.
- Laat **OMA** thuis: Oordelen, Mening en Aannames. Als een ander wat zegt, luister en laat uw eigen gedachten even rusten. U kunt dan open luisteren naar de ander en de ander kan open vertellen.

- **Bewegen helpt om actief mee te doen in een gesprek.**

- Laat deelnemers de eerste 3 minuten van een bijeenkomst iets actiefs doen of bewegen.
- Bijvoorbeeld, laat hen stemmen op een stelling door op te staan of te gaan zitten, of naar een bepaald deel van de ruimte te lopen.
- Of laat de deelnemers met hun voor- of achter buurman in gesprek gaan over een concreet onderwerp dat iedereen aanspreekt.
- Bewegen zorgt voor een actieve houding en helpt deelnemers ook actiever deel te nemen in het gesprek erna.

- **Kleinere groepen helpt soms het gesprek op gang te brengen.**

- Als belanghebbenden bijvoorbeeld tijdens een informatieavond niet actief meedoen, deel de groep dan op in kleinere groepjes. Breng aan het einde van de avond alle groepjes weer bij elkaar en laat ieder groepje kort vertellen

wat ze besproken hebben. U kunt ook persoonlijk in gesprek gaan met belanghebbenden, wanneer zij dit willen.

c. Het participatieverslag

Maak een verslag van wat de omgeving heeft ingebracht en wat u daarmee heeft gedaan. Deel dit verslag met de belanghebbenden en de gemeente.

Tips:

- **Zorg ervoor dat deelnemers hun bijdrage herkennen in het eindresultaat.**

Bijvoorbeeld in de tekst of in bepaald beeldmateriaal. Mocht er gekozen zijn voor een andere optie dan die een belanghebbende heeft aangedragen, leg dan ook concreet uit waarom er gekozen is voor deze andere optie. Door de keuze uit te leggen en te onder-

bouwen zal de belanghebbende ook eerder het belang van de optie gaan inzien.

- **Zorg ervoor dat het proces van de gesprekken en de resultaten goed vindbaar zijn.**

Plaats ze bijvoorbeeld digitaal of maak het mogelijk om het op te vragen. Houd er daarbij rekening mee hoe de belanghebbenden van uw project hun informatie zoeken: digitaal of fysiek.

- **Koppel de resultaten terug.**

Doe dit aan belanghebbenden. Houd het duidelijk, overzichtelijk en makkelijk te begrijpen. Bijvoorbeeld in een mooi vormgegeven factsheet.

d. Het vervolg

Blijf na het betrekken van de omgeving communiceren en wees beschikbaar voor vragen of overleg.

STAP 4 | DE OPBRENGST EN VERGUNNINGSAANVRAAG

Deze stap is alleen van belang als u een omgevingsvergunning nodig heeft én daarbij een participatieverplichting hebt (zie stap 1). In dat geval moet u bij de vergunningaanvraag een verslag toevoegen waarin staat hoe u de omgeving betrokken heeft. De gemeente beoordeelt dit verslag als onderdeel van de aanvraag. In dit participatieverslag moet staan:

- Wie u heeft betrokken (overzicht van alle belanghebbenden en wie daadwerkelijk hebben deelgenomen)
- Hoe u dat heeft gedaan (welke participatietrede en de procedure)
- Wat de reacties waren en wat u heeft gedaan met de reacties (zienswijzen en reactie op zienswijzen)
- Of dat nog heeft geleid tot aanpassing van uw plan

Tips

- **Vergunning gekregen? Hou tijdens de bouw of uitvoer van uw plan ook contact met de omgeving.**
Laat hen op tijd weten wanneer acties uitgevoerd worden, welk overlast ze hiervan kunnen ervaren en hoe ze u kunnen bereiken. Laat het weten als de planning verandert. Geef tussendoor aan hoever u bent en vraag hoe de omgeving de werkzaamheden ervaart.
- Heeft u nog vragen of twijfels? Zo ja, bespreek het participatievraagstuk aan de intake-/omgevingstafel.

gemeente
Barneveld

Vragen of advies nodig?

Kijk op www.barneveld.nl/omgevingswet
of bel 14 0342 (netnummer niet nodig).

De inspiratiegids vind u hier:
www.barneveld.nl/participatie/inspiratiegids

Wij helpen u graag verder.